

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Безгінова Н.В.

студент,

Харківський державний університет харчування та торгівлі

ДІЯЛЬНІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Транснаціональною є компанія, яка володіє виробничими підрозділами в декількох країнах, а також відсоток активів в іноземних філіях якої перевищує 25-30%.

Розвиток транснаціональних компаній (ТНК) являє собою природний процес еволюційних змін у світовій економіці. Сьогодні в світі працюють 85 тис. транснаціональних корпорацій і 850 тис. їх філій, які контролюють близько 50% світового промислового виробництва, 70% світової та понад 40% зовнішньої торгівлі; приблизно 80% патентів і ліцензій на винаходи, нові технології і ноу-хау [1].

У порівнянні зі звичайними компаніями ТНК мають низку конкурентних переваг: володіння і доступ до природних ресурсів, капіталу, наукових технологій і розробок; економічна стабільність і фінансова стійкість завдяки перевагам горизонтальної або вертикальної інтеграції; низька вартість фінансових ресурсів завдяки ширшим можливостям їх залучення; економія на масштабах підприємства; можливість використовувати у власних інтересах національну зовнішньоекономічну політику; легше просування товарів на національні ринки завдяки прямим інвестиціям в економіку; оперативне спрямування капіталу в країну з найбільш сприятливими умовами для отримання максимального прибутку завдяки ефективній системі інформування; доступ до кваліфікованих кадрів та ін.

З набуттям Україною незалежності в 1991 році розпочався розвиток іноземного інвестування. Інтереси до ринку України проявляли такі всесвітньо відомі ТНК, як Nestle, McDonald's Corporation, Procter & Gamber, Unilever, Coca-Cola, Samsung, LG і ін. [2]. Сьогодні серед іноземних інвесторів найбільш інвестиційно-привабливими вважаються галузі, в яких обіг капіталу є швидким, а комерційні ризики – мінімальні; це харчова промисловість і переробка сільськогосподарських продуктів, торгівля, фінансова сфера, операції з нерухомістю, торгівля. Певний інтерес, проте в меншому обсязі, становлять галузі машинобудування, металургії і обробки металу, хімічна і нафтохімічна промисловість, транспорт.

Іноземні ТНК зацікавлені у вітчизняній економіці, проте розвитку відносин перешкоджає нестабільне і надмірне державне регулювання економіки, відсутність постійної стратегії розвитку, недосконалість національного законодавства, нечітка правова система, нестабільність

економічної та політичної ситуації, високий рівень корупції в усіх сферах господарської діяльності, низька неспроможність судової системи захищати інвесторів, низький платоспроможний попит населення, складність податкової системи та істотне податкове навантаження, труднощі в спілкуванні з урядовими та приватизаційними органами та ін. [3]. Певні труднощі становлять події, які негативно впливають на економіку країни протягом останніх чотирьох років (девальвація національної валюти, анексія Автономної республіки Крим, тривале проведення АТО на сході країни, політична криза), що призвели до значних збитків у компаній, які працюють за довгостроковими контрактами [4].

Можна виділити низку позитивних і негативних факторів впливу ТНК на вітчизняну економіку (таблиця 1).

Приєднання України до СОТ призвело до зростання конкуренції на внутрішньому ринку з провідними західними компаніями, що викликало необхідність у створенні вітчизняних ТНК. Це залишається одним із стратегічних пріоритетів державної політики, спрямованим на підвищення конкурентоспроможності економіки і забезпечення виживання національних підприємств. Ефективна конкуренція з ТНК можлива за умови відповідності новостворених вітчизняних компаній міжнародним аналогам та проведення ними активної зовнішньоекономічної політики.

Таблиця 1

Вплив ТНК на економіку України

Позитивний вплив	Негативний вплив
Покращення виробничої бази України за рахунок створення нових підприємств, модернізації або розширення існуючих	Переважне використання вітчизняної економіки як сировинної бази
Впровадження досягнень науково-технічного прогресу в країні за допомогою імпорту технологій	Порушення певних прав робочої сили, використання недоліків національного законодавства у сфері охорони навколишнього середовища та ін.
Сприяння реструктуризації економіки шляхом розвитку секторів із швидким оборотом капіталу та забезпеченими ринками збуту	Ведення бізнесу у сферах діяльності, які вигідні міжнародним компаніям, а не національній економіці
Посилення процесів інтернаціоналізації і глобалізації вітчизняної економіки	Уникнення сплати податків шляхом внутрішнього переливу капіталу в країні з низьким рівнем оподаткування через механізми трансфертного ціноутворення
Пожвавлення внутрішньої торгівлі, насичення ринку високоякісними товарами та послугами	Вплив на ціноутворення призводить до поглинання або банкрутства вітчизняних виробників, робить економіку залежною від діяльності ТНК
Поширення міжнародних стандартів виробництва та ведення бізнесу	Нестійкість інвестиційного процесу

Розроблено автором за даними [5; 6; 7; 10]

Такими компаніями є будівельна корпорація «Граніт», кондитерські компанії «ROSHEN» і «АВК», машинобудівна компанія «УкрАвто», компанія «Group DG» (хімічна промисловість), фінансові компанії «Приватбанк» та «Укрсиббанк», багатогалузева група System Capital Management (добувна промисловість, металургія, енергетика, фінанси, консалтинг, телекомунікації, ЗМІ, торгівля) та ін.

Список використаних джерел:

1. Гринь О.В. Роль ТНК в сучасній світовій економіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/viewFile/3061/2749.
2. Шимко П.Д., Шимко Д.П., Михайлушкин А.И. Экономика транснациональной компании: учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры // Москва: Издательство Юрайт, 2017. – 339 с.
3. Прохорова М.Е., Левицька Н.М. Особливості формування впливу зарубіжних ТНК на Україну в ХХІ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/view/3261>.
4. 200 крупнейших компаний Украины [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ratings/2>.
5. Македон В.В. Формат взаємодії транснаціональних корпорацій та реального сектора національної економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/bmnef/2012_1_1/25.pdf.
6. Пономаренко І.В. Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на економіку України [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2013. – № 2. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>.
7. Іванова М.О. Вплив ТНК на розвиток економіки України: переваги та недоліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eurodev.duan.edu.ua/images/stories/Files/2014/Articles_2/Artickes_Ukrainian_2/11.pdf.

Хомінський В.В.

студент,

Науковий керівник: Рокоча В.В.

*доктор економічних наук, професор,
декан факультету міжнародних відносин,
Університет економіки та права «КРОК»*

ЗМІНИ У СТРУКТУРІ ТА ФУНКЦІЯХ СУБ'ЄКТІВ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ПІД ВПЛИВОМ СТВОРЕННЯ ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

Україна після підписання Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом знаходиться в процесі економічної трансформації. Важливою домовленістю Угоди є утворення зони вільної торгівлі між Україною та країнами-членами ЄС та гармонізація зовнішньоторговельних політик України та ЄС. Ці домовленості вимагають від суб'єктів зовнішньоторговельної політики